Európsky parlament
2019-2024

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

2023/0418(COD)

5.3.2024

***I
NÁVRH SPRÁVY

o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/1806, pokiaľ ide o držiteľov srbských pasov vydaných srbským koordinačným riaditeľstvom (Koordinaciona uprava)
(COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

Spravodajca: Matjaž Nemec

Označenie postupov

*	Konzultácia
***	Súhlas
***I	Riadny legislatívny postup (prvé čítanie)
***II	Riadny legislatívny postup (druhé čítanie)
***III	Riadny legislatívny postup (tretie čítanie)

(Typ postupu závisí od právneho základu navrhnutého v návrhu aktu.)

Pozmeňujúce návrhy k návrhu aktu

Pozmeňujúce návrhy Európskeho parlamentu v dvoch stĺpcoch

Vypustenia sa označujú ***hrubou kurzívou*** v ľavom stĺpci. Nahradenia sa označujú ***hrubou kurzívou*** v oboch stĺpcoch. Nový text sa označuje ***hrubou kurzívou*** v pravom stĺpci.

Prvý a druhý riadok záhlavia každého pozmeňujúceho návrhu vymedzujú príslušnú časť v návrhu aktu predloženého na prerokovanie. Ak sa pozmeňujúci návrh týka platného aktu, ktorý sa má návrhom aktu zmeniť, záhlavie navyše obsahuje tretí riadok uvádzajúci platný akt a štvrtý riadok uvádzajúci príslušné ustanovenie tohto aktu.

Pozmeňujúce návrhy Európskeho parlamentu v podobe konsolidovaného textu

Nové časti textov sa označujú ***hrubou kurzívou***. Vypustené časti textu sa označujú symbolom ▌ alebo sa prečiarkujú. V prípade nahradenia sa nový text vyznačí ***hrubou kurzívou*** a nahradený text sa vymaže alebo sa prečiarkne.
Čisto technické zmeny, ktoré vykonávajú útvary s cieľom vypracovať konečný text, sa však nevyznačujú.

OBSAH

strana

NÁVRH LEGISLATÍVNEHO UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU.....5

DÔVODOVÁ SPRÁVA.....6

NÁVRH LEGISLATÍVNEHO UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/1806, pokiaľ ide o držiteľov srbských pasov vydaných srbským koordinačným riaditeľstvom (Koordinaciona uprava)
(COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

(Riadny legislatívny postup: prvé čítanie)

Európsky parlament,

– so zreteľom na návrh Komisie pre Európsky parlament a Radu (COM(2023)0733),

– so zreteľom na článok 294 ods. 2 a článok 77 ods. 2 písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v súlade s ktorými Komisia predložila návrh Európskemu parlamentu (C9-0412/2023),

– so zreteľom na článok 294 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,

– so zreteľom na článok 59 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (A9-0000/2024),

1. prijíma návrh Komisie ako svoju pozíciu v prvom čítaní;

2. žiada Komisiu, aby mu vec znovu predložila, ak nahrádza, podstatne mení alebo má v úmysle podstatne zmeniť svoj návrh;

3. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila túto pozíciu Rade, Komisii a národným parlamentom.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

a. Súvislosti

Komisia 16. novembra 2023 predložila návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/1806, pokiaľ ide o držiteľov srbských pasov vydaných srbským koordinačným riaditeľstvom (Koordinaciona uprava)

Podľa Komisie by táto zmena nariadenia (EÚ) 2018/1806 umožnila oslobodiť držiteľov srbských pasov vydaných srbským koordinačným riaditeľstvom od povinnosti mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov pri pobytoch nepresahujúcich 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia.

Kosovo bolo v roku 2009 zaradené do časti 2 prílohy I k nariadeniu (ES) č. 539/2001, následkom čoho museli mať držitelia pasov vydaných Kosovom víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov. Komisia začala s Kosovom dialóg o liberalizácii vízového režimu 19. januára 2012. Dňa 14. júna 2012 predložila Kosovu plán, v ktorom sa vymedzili všetky právne predpisy a ostatné opatrenia, ktoré Kosovo muselo prijať a vykonať na dosiahnutie pokroku smerom k liberalizácii vízového režimu. Tento dialóg bol úspešne ukončený a Komisia 4. mája 2016 predložila návrh[1] na presunutie Kosova do prílohy II k nariadeniu (ES) č. 539/2001.

Tento návrh bol napokon odsúhlasený a prijatý 19. apríla 2023. Nariadením (EÚ) 2023/850[2] sa zmenilo nariadenie (EÚ) 2018/1806[3] [ktoré medzičasom nahradilo nariadenie (ES) č. 539/2001] presunutím Kosova z časti 2 prílohy I do časti 4 prílohy II uvedeného nariadenia. Podobne ako v prípade všetkých predchádzajúcich úspešne ukončených dialógov o liberalizácii vízového režimu bolo aj tu rozhodnuté, že oslobodenie od vízovej povinnosti by sa malo vzťahovať len na držiteľov biometrických pasov. Zároveň bolo rozhodnuté, že toto oslobodenie by sa nemalo uplatňovať do začatia prevádzky Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS), zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240[4], alebo do 1. januára 2024, podľa toho, čo nastane skôr. Po prijatí nariadenia (EÚ) 2023/850 by držitelia srbských pasov vydaných srbským koordinačným riaditeľstvom boli jedinými občanmi regiónu západného Balkánu, od ktorých by sa pri cestovaní do EÚ na účely krátkodobého pobytu stále vyžadovali víza.

---

1 COM(2016) 0277 final.

2 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/850 z 19. apríla 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/1806 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti [Kosovo (Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.)] (Ú. v. EÚ L 110, 25.4.2023, s. 1 – 4).

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1806 zo 14. novembra 2018 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (Ú. v. EÚ L 303, 28.11.2018, s. 39).

4 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 z 12. septembra 2018, ktorým sa zriaďuje Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, (EÚ) č. 515/2014, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2016/1624 a (EÚ) 2017/2226 (Ú. v. EÚ L 236, 19.9.2018, s. 1 – 71).

Komisia sa vo svojom návrhu domnieva, že nadobudnutím účinnosti oslobodenia od vízovej povinnosti pre držiteľov kosovských pasov pominuli dôvody na vyňatie držiteľov srbských pasov vydaných srbským koordinačným riaditeľstvom z tohto oslobodenia od vízovej povinnosti a že všetci občania regiónu západného Balkánu by mali pri cestovaní do schengenského priestoru požívať výhody bezvízového režimu.

b. Srbské koordinačné riaditeľstvo

Srbské koordinačné riaditeľstvo bolo zriadené počas dialógu o liberalizácii vízového režimu so Srbskom. Cieľom bolo nahradiť sedem regionálnych policajných riaditeľstiev rozptýlených na srbskom území, ktoré boli dovtedy zodpovedné za vydávanie pasov kosovským Srbom. Srbské koordinačné riaditeľstvo vydáva biometrické pasy, ktoré držitelia používali ako cestovné doklady pri cestovaní do EÚ od zriadenia riaditeľstva.

Od otvorenia prvého dialógu o liberalizácii vízového režimu v roku 2008 Komisia stanovila konečný cieľ udeliť celému regiónu západného Balkánu bezvízový prístup do schengenského priestoru. Vízová povinnosť pre Čiernu Horu, Severné Macedónsko a Srbsko bola zrušená v roku 2009, pre Albánsku a Bosnu a Hercegovinu v roku 2010 a pre Kosovo v roku 2023. Zrušením vyňatia držiteľov srbských pasov vydaných srbským koordinačným riaditeľstvom z oslobodenia od vízovej povinnosti by sa preto pre celý región západného Balkánu zabezpečil rovnaký vízový režim.

c. Stanovisko spravodajcu

Vízová politika Európskej únie vrátane jej liberalizácie vízového režimu je nepochybne jedným z najvplyvnejších nástrojov mäkkej zahraničnej politiky Európy. Vzhľadom na zložitosť svetovej geopolitiky, ale často aj na vnútorné rozpory v Európskej únii však bolo potrebné urobiť určité kompromisy a prijať rozhodnutia, ktoré nezriedka vytvárajú problémy do budúcnosti. Platí to v prípade západného Balkánu, kde veci nie sú nikdy jednoduché a len málokedy ľahké.

Pokiaľ ide o návrh Komisie, spravodajca sa domnieva, že táto zložitá otázka si vyžaduje posúdenie všetkých skutočností a aspektov, ale zasluhuje si aj prístup, v rámci ktorého by politika mala ísť na chvíľu bokom.
Treba uznať, že Európska únia je do značnej miery katalyzátorom tohto problému, a preto sa spravodajca domnieva, že EÚ ho teraz musí aj vyriešiť.

Možno nebolo vhodné vnútiť Srbsku v rámci dialógu o liberalizácii vízového režimu v roku 2008 iný postup pri vydávaní pasov srbským občanom žijúcim v Kosove s vedomím, že takéto riešenie môže byť vždy len dočasné, a zároveň nezaviesť dostatočné záruky v očakávaní, že sa v určitom momente od tohto dočasného riešenia upustí.

Okrem toho nedostatočný pokrok v normalizácii vzťahov medzi Srbskom a Kosovom a skutočnosť, že Srbsko a Kosovo si stále vzájomne neuznávajú dokumenty, tiež žiadnym užitočným spôsobom neprispeli k tomu, aby sa táto otázka nestala problémom.

Spravodajca si je dobre vedomý toho, že srbskí obyvatelia Kosova, ktorí sú držiteľmi cestovných pasov vydaných srbským koordinačným riaditeľstvom, zostávajú poslednou kategóriou osôb na západnom Balkáne, ktoré majú bez vlastného zavinenia vízovú povinnosť EÚ. Spravodajca zastáva názor, že ide o diskrimináciu, a je rozhodne presvedčený, že akákoľvek diskriminácia by mala byť zakázaná a napravená hneď, ako k nej dôjde. Rovnaká zásada by sa mala vzťahovať aj na tento návrh.

Kým sa nevyrieši konečné postavenie Kosova alebo kým sa nedosiahne významný pokrok v normalizácii vzťahov medzi Kosovom a Srbskom, tento návrh by sa podľa spravodajcu nemal pokúšať ani nemôže vyriešiť spor medzi Srbskom a Kosovom, ani by sa nemalo očakávať, že sa tak stane. Spravodajca sa domnieva, že v záujme dosiahnutia čo najlepšieho výsledku by politika mala zostať bokom a k tejto záležitosti by sa malo pristupovať ako k technickej otázke.

Z tohto dôvodu spravodajca vzhľadom na komplexnosť danej problematiky a po zvážení všetkých rôznorodých aspektov víta návrh Komisie a podporuje jeho rýchle prijatie v Parlamente bez pozmeňujúcich návrhov ešte v súčasnom volebnom období.